

Piotr Laskowski

Uniwersytet w Białymstoku

CZY WITRYNA W SIECI MOŻE BYĆ *GLAMOUR*?

Can the Internet website be glamour?

Abstract

How to build a glamorous school website? Is that really possible? We have to use new technologies which give us easy management and creating text, audio and video. The arrangement of text and images can influence our perception and it makes the site very attractive. Interaction which a user visiting the site can stimulate the desire to establish communication and to exchange views and information. One can be sure – young people are becoming more and more graphically sophisticated, and it is difficult to surprise and intrigue them in the network.

Jak zbudować stronę www szkoły aby była *glamour* i czy coś takiego w ogóle jest możliwe? Do wykorzystania mamy technologie internetowe, które dają nam łatwość w zarządzaniu, kreowaniu i tworzeniu tekstu, obrazu oraz dźwięku. Przestrzeń percepcyjna poprzez odpowiedni układ treści i obrazów może wpływać na nasze postrzeganie, czyniąc witryny bardzo atrakcyjnymi. Dodatkowa interakcja z użytkownikiem końcowym, jakim może być młody człowiek odwiedzający witryny,

może wzbudzać chęć nawiązywania komunikacji oraz wymiany poglądów i informacji. Jednego możemy być pewni – młodzież (jeśli chodzi o grafikę) cechuje coraz większe „wyczucie” smaku. Coraz trudniej w sieci pozytywnie ją zaskoczyć; zaciekawić i oczarować. Czy zatem możliwe jest stworzenie strony internetowej szkoły ponadpodstawowej, która będzie „trendy”? Do zobrazowania tego zjawiska posłużą mi wyniki ankiety przeprowadzonej wśród osób zarządzających witrynami szkolnymi w województwie podlaskim oraz wywiady fokusowe ze studentami socjologii, którym to przedstawiłem pięć losowo wybranych witryn szkolnych i poprosiłem o ocenę, która ich zdaniem zasługuje na miano *glamour*. Wywiad pozwolił mi zorientować się co dla studentów oznacza termin *glamour* i czego ich zdaniem dotyczy. W trakcie trwania wywiadów zostały wyświetlone witryny w kolejności losowej, a studenci zostali poproszeni o wskazanie – na podstawie pierwszego wrażenia po obejrzeniu strony – tej, która ich zdaniem zasługuje na miano *glamour*. Dodatkowo zostały zebrane informacje, dlaczego wskazują tę a nie inną witrynę. Oceniany był wygląd, a dokładniej mówiąc pierwsze wrażenie, jakie strona robiła na użytkowników po jej wyświetleniu. Nie była przeze mnie komentowana użyta do budowy witryn technologia; liczył się efekt oddziaływania sfery wizualnej na użytkownika.

Urok w odniesieniu do technologii

Czar, atrakcyjność, prestiż – to kilka wybranych synonimów, którymi najczęściej określamy osoby i ich prezencję. Technologia z reguły dobrze jak jest użyteczna, ale czy w tej użyteczności nie doszukujemy się piękna? Coś, co działa jak należy i zostało zbudowane zgodnie z powszechnie obowiązującymi wzorcami projektowymi wydaje nam się ciekawsze. Narzędzie staje się praktyczne, co może czynić je atrakcyjnym w porównaniu do innych tego typu narzędzi. W naszych wyborach niejednokrotnie opieramy się na pierwszym wrażeniu. Jeśli jakaś witryna przypada nam do gustu, chętnie na nią wracamy i pozostajemy. Technologia może być modna i niejednokrotnie właśnie taka jest. Myślę, że każdy z nas mógłby podać przykład modnej aplikacji lub programu. Modne może też być samo używanie narzędzia wśród młodzieży czy

też dorosłych. Chętniej korzystamy z takich, które są proste w obsłudze, mają intuicyjny interfejs do porozumiewania się z nami, wyglądają spójnie i łatwo się wewnątrz nich orientujemy. Skomplikowanego narzędzia też jesteśmy się w stanie nauczyć. Ciężko nam jednak będzie wracać i korzystać z takiego, które naszym zdaniem będzie po prostu nieatrakcyjne w swoim wyglądzie. Wygląd może też oczywiście stanowić klucz do sukcesu danej technologii, sprzętu czy narzędzia. Myślę, że daleko nie trzeba szukać przykładu, bo czy nie każdy zna firmę z jabłuszkiem w logo? Czy to jest ten nowy wymiar uroku roztaczanego przez produkt? Wydaje się, że po części tak, ale ważne jest też uwzględnienie innych istotnych czynników, które zebrane do całości stanowią „magię” produktu rozumianego niekoniecznie jako rzecz fizyczna, ale także jako program, a nawet skrypt stanowiący witrynę internetową.

Urok w odniesieniu do witryn internetowych

Od roku 1990 kiedy to powstała pierwsza strona WWW¹ zbudowana przez Tim Berners-Lee, który również opracował podstawy języka HTML mija już ponad 25 lat. Czas ten to dynamiczny rozwój witryn internetowych, poprzez statyczne i tylko tekstowe aż do tych konstruowanych dynamicznie, zgodnie z zapytaniami po stronie użytkownika. Witryny zyskały też na grafice i multimediami. Dziś strona internetowa to nie tylko tekst i obrazek, to także filmy, animacje, pliki multimedialne dołączone do strony, które możemy oglądać, słuchać. Język HTML² też nie stoi w miejscu i kolejne jego modyfikacje i nowe wersje pozwalają na coraz więcej, coraz szybciej i lepiej, niezależnie od sprzętu oraz zainstalowanego na nim systemu operacyjnego i przeglądarki internetowej. Wszystkie udogodnienia są także dostępne na urządzeniach mobilnych i ich mniejszych ekranach niż te, które posiadamy w notebookach i komputerach stacjonarnych. Dynamiczny rozwój witryn internetowych spowodował też, że człowiek przeglądający zasoby Internetu stał się bardziej wybredny i wymagający – wie przez to, co stanowi dziś standard i normę, a co odstaje jakościowo i wizualnie od

1 http://pl.wikipedia.org/wiki/Historia_Internetu, [dostęp: 20.01.2015].

2 <http://pl.wikipedia.org/wiki/HTML5>, [dostęp: 20.01.2015].

całej reszty dostępnych i odwiedzanych stron. Młody człowiek (jakim jest uczeń czy student) także ma wyrobiony swój własny gust i potrafi ocenić w jakim stopniu witryna została zaprojektowana zgodnie z dziś obowiązującymi trendami oraz umie wykorzystać oferowane funkcjonalności nowoczesnych stron internetowych. Technologia internetowa podana w ładnie graficznie ubraną formę potrafi zachwycić młodego człowieka i utrzymać jego zainteresowanie na dłuższą chwilę, a ciekawa treść zbudowana zgonie z zasadami typografii w odniesieniu do witryn internetowych przyciągnie uwagę i może zachęcić do częstszych odwiedzin wybranych miejsc w sieci. Zastanawiając się nad pojęciem *glamour* w odniesieniu do witryn muszę stwierdzić, że przychodzi mi na myśl kilka, które bym określił tym mianem. Przypisałbym to pojęcie ze względu na ich oprawę graficzną, jak też ze względu na dostępne wbudowane w te strony dodatkowe funkcje uatrakcyjnające i wspomagające, takie na przykład jak nawigacja wewnątrz nich, ale także ze względu na proste przeszukiwanie informacji, które przy pomocy wbudowanej wyszukiwarki ułatwia zdobycie niemalże natychmiast interesującej nas informacji.

Interakcja i kontakt

Jak wiemy, ładny wygląd to nie wszystko. Liczy się także wnętrze. Jeśli tezę tę odniesiemy do stron internetowych, to wnętrze tej technologii stanowi z reguły system zarządzania treścią CMS³. Pozwala on nam kontrolować zarówno to, co wyświetlamy na stronie użytkownikowi, jak i to, w jakiej formie będzie to zaprezentowane. Analizując szkoły ponadpodstawowe w województwie podlaskim pod względem budowy zauważymy, że 58,2% tych szkół posiada witrynę zbudowaną w oparciu o system zarządzania treścią (20,9% nie używa CMS, a 20,9% witryn nie wiadomo, czy jest zbudowane w oparciu o system CMS – jak wynika z odpowiedzi zebranych od administratorów witryn szkolnych) . Warto podkreślić, że wiele rzeczy łatwiej uzyskać poprzez zastosowanie systemu zarządzania treścią, łatwiej nawigować,

³ http://pl.wikipedia.org/wiki/System_zarządzania_treścią, [dostęp: 20.01.2015].

wyszukiwać informacje, układać je w atrakcyjnej formie, wyróżniać. Zalet da się wymieniać wiele – ogólnie mówiąc: łatwo można uzyskać atrakcyjną formę prezentacji w nowoczesnym wydaniu, co w efekcie przełoży się na popularność witryny. Co jednak robimy, gdy minie nam pierwszy zachwyt nad witryną? Możemy szukać ważnych informacji o wydarzeniach odbywających się w naszej szkole lub społeczności lokalnej. Może też się zdarzyć, że chcemy uzyskać kontakt ze szkołą i z jej sekretariatem. Do tego celu mamy oczywiście formularze kontaktowe i adresy e-mail umieszczane na stronach w widocznych i oczywistych miejscach. Przeglądając, pod tym kątem, podlaskie witryny szkolne można stwierdzić, że tylko na 75% z nich można było znaleźć adres e-mail do sekretariatu, 25% takiej informacji nie podawała. Wydaje się to dość dużym problemem, bo dziś ciężko wyobrazić sobie sytuację, że ktoś lub jakaś instytucja nie posiada e-maila i w ten sposób nie możemy się z nią komunikować.

***Glamour* w opinii studentów**

Zadając pytanie studentom jak rozumieją słowo *glamour* otrzymałem najczęściej pojawiające się słowa: magazyn, modny, elegancki, modelki, szykowne, ładne, urok, styl bycia, sposób życia, zachowanie, wyniosły. Pytając, czy odnosi się do osób czy przedmiotów otrzymałem odpowiedzi, że: do modelek, kobiet, ale i także wnętrz i ubrań czy wystroju oraz do Facebooka. Jak się okazuje, ten bardzo popularny portal społecznościowy uważany jest przez studentów za *glamour*. Wydaje się, że nie mogło być inaczej skoro dziennie z tej społecznościówki czynnie korzysta ponad 217 milionów użytkowników w Europie⁴. Skoro już trafiliśmy w rozmowie ze studentami z pojęciem *glamour* w pobliże technologii internetowych naturalnym było przedstawienie im pięciu wybranych losowo witryn szkół ponadpodstawowych (każda z nich była wykonana w inny sposób, różniły się też formą prezentacji treści i ilością użytej grafiki). Opierając się na pierwszym

⁴ <http://expandedramblings.com/index.php/by-the-numbers-17-amazing-facebook-stats>, [dostęp: 29.01.2015].

wrażeniu, studenci typowali jedną z tych witryn, do której pasowałoby określenie „najbardziej *glamour*” wśród zaprezentowanych. Jak należało się spodziewać, pierwsze wrażenie było bardzo istotne, co w ogólnym podsumowaniu wyboru nie było dla mnie szczególnym zaskoczeniem. Wygrała witryna (67% wskazań), której technologia wykonania była oparta na systemie zarządzania treścią (tego studenci nie wiedzieli – nie informowałem ich też o technicznych aspektach wykonania stron szkolnych). Co się z tym wyborem wiązało? Przede wszystkim nowoczesna technologia wykonania niosła ze sobą dobrze dobraną grafikę, wkomponowaną w treści strony. W układzie witryny był wyraźnie wyróżniający się nagłówek ze zmieniającym się pokazem zdjęć, górnym i lewym menu oraz aktualnościami umieszczonymi w głównej części strony. Atrakcyjna forma w jakiej to zostało podane, z użyciem dobrze rozplanowanej treści spowodowała właśnie takie, a nie inne wskazania wśród studentów. Nie było też zaskoczeniem, że jedna ze stron wykonana w przestarzałej technologii zajęła ostatnie miejsce (2% wskazań). Jej wygląd znacznie odbiegał od dzisiejszych standardów prezentowania treści w Internecie. Wniosek, który się nasuwa, że samo już użycie systemu zarządzania treścią spowoduje, że nasza witryna będzie ciekawsza niż inne jest oczywiście błędny. Dochodzi do tego jeszcze sposób, w jaki strona została zorganizowana. Czasem nieudolne rozplanowanie elementów witryn, choć wspomagane silnikiem CMS, nie zagwarantuje nam przyjemnego i czytelnego wyglądu, a źle przygotowana grafika, mimo że ma uatrakcyjnić, może spowolnić działanie strony i zaburzyć jej spójną formę.

Czynniki wpływające na wygląd

Chciałbym omówić kilka ważnych moim zdaniem czynników, które mogą mieć znaczny wpływ na dostrzeganie w witrynach internetowych tej „magii” i uroku, który powoduje, że chętnie na taką stronę wracamy. Wnioski wynikają z obserwacji, z trendów, ze znajomości i opatrzenia się z graficzną i techniczną stroną budowy treści. Mają też swoje odzwierciedlenie w ogólnie dostępnych materiałach na temat wizualizacji, technologii internetowych i komunikacyjnych. Jednym z takich czynników jest typografia.

Typografia i responsywność⁵

Dobór czcionki, jej układ, wielkość, interlinia wpływają istotnie na czytelność. W budowie treści powinno się używać czcionek szeryfowych, co przy dłuższych tekstach jest dla użytkownika bardziej czytelne i mniej męczy wzrok. Wyróżniający się nagłówek informacji powinien być wyeksponowany większą czcionką. Przyjmuje się, że najlepiej się nam czyta teksty, które w linii zawierają od 52 do 72 znaków. Częstym zabiegiem stosowanym w witrynach internetowych jest dzielenie tekstu na część wprowadzającą, a pod nią umieszczany jest odnośnik do pełnej treści. Taki układ aktualności powoduje, że przy otwarciu strony mamy od razu wgląd w kilka ostatnich informacji, a po wyborze tej, która nas interesuje zostaniemy przeniesieni do pełnego artykułu. Wraz z rozwojem Internetu, rozwija się dynamicznie język do budowy witryn. Jest on nieustannie wzbogacany o nowe opcje. Dziś wybór i poprawne wyświetlenie nietypowej czcionki na stronie nie stanowi problemu, a myślę, że znacząco podnosi estetykę wyświetlanego tekstu.

Teksty często bywają wzbogacane niedużą ilustracją, co także stanowi o atrakcyjności takiej informacji. To obraz i krótki nagłówek w pierwszej kolejności przyciąga naszą uwagę, później skupiamy się właściwej treści. Ważny też wydaje się sposób wyświetlania całej strony na ekranie. Przewrotnie możemy zapytać: czy rozmiar ma znaczenie? Wydaje się, że ma i to coraz większe. Rynek urządzeń mobilnych wciąż rośnie. Dziś każdy młody i starszy człowiek posiada smartfona z dostępem do Internetu. Na małych ekranach codziennie przeglądamy strony, sprawdzamy pocztę. W tym aspekcie dostosowanie witryny do poprawnego wyświetlania na małych ekranach ma niebagatelne znaczenie użytkowe, ale i wizualne. Poprawne wyświetlanie na tablety i smartfony deklarowało 48,8% administratorów witryn szkolnych w województwie podlaskim. Z pięciu losowo zaprezentowanych witryn jedna poprawnie potrafiła się przeskalować do mniejszych rozdzielczości. Wcześniej pisałem o technologii ich wykonania. Jedna z nich używała systemu zarządzania treścią, więc nie będzie zaskoczeniem, że właśnie ta witryna, która okazała się najbardziej *glamour* miała za-

⁵ http://pl.wikipedia.org/wiki/Responsive_Web_Design, [dostęp: 30.01.2015].

implementowany mechanizm pozwalający na bezbłędne wyświetlanie treści i zdjęć na urządzeniach mobilnych.

Media społecznościowe

Wspominając o popularności mediów społecznościowych nie sposób też pominąć udziału szkół w kreowaniu swojego wizerunku także na portalach społecznościowych. Najprostszym sposobem jest dodanie odpowiedniego modułu do strony, który będzie łączył z jej profilem w wybranym serwisie społecznościowym. 54,65% szkół ponadpodstawowych w województwie podlaskim deklaruje posiadanie takiego profilu. Niestety, o czym zapewne wszyscy wiemy, samo posiadanie nie gwarantuje nam popularności. Za tym muszą iść odpowiednie zabiegi wspomagające budowanie wizerunku i jego atrakcyjnych treści. Systematyczność w umieszczaniu informacji i interakcja z użytkownikiem na pewno będą nam pomocne. Wśród dość sporej liczby różnych serwisów budujących społeczności szkoły najczęściej używają Facebooka (67,9% wskazań). Drugim portalem jest serwis YouTube (21,4%). Jego popularności w głównej mierze wynika z tego, że w prosty sposób możemy tam umieszczać materiały wideo – czy to z ważnych wydarzeń szkolnych, czy też inne, takie jak wspomaganie nauczania lub promujące szkołę.

Paleta barw

Ostatnim czynnikiem, który jest często niedoceniany lub marginalizowany w procesie tworzenia witryn szkolnych, jest odpowiedni dobór palety kolorystycznej. To kolor po części wpływa na nasz nastój, zachęca lub odstrasza, np. czerni może symbolizować luksus i elegancję. Odpowiednio dobrana paleta kolorystyczna w dużym stopniu może nam podnieść wizualną oprawę strony internetowej i dodać jej uroku. Z kolorem nie należy też przesadzać. Z reguły powinno się używać do budowy strony kilku wiodących kolorów. Pomocne w doborze mogą się okazać serwisy, dzięki którym możemy wybrać pasującą nam paletę

i na niej oprzeć wygląd strony. Pamiętajmy też, że łatwiej nam się czyta tekst na białym tle, a źle dobrane tło z kolorem czcionki może powodować męczenie wzroku i wpływać na obniżenie oceny strony w oczach użytkowników.

Glamour technicznie

Próba analizy terminu *glamour* od strony technicznej wzięła się po części z obserwacji wizualnie dopracowanych w każdym detalu stron. Każdy z nas na pewno przeglądając zasoby Internetu napotkał witrynę, która wydała mu się olśniewająca i zaskakująca w swoim wyglądzie. Pod przykrywką tego, co się nam wyświetla kryje się jednak mnóstwo użytych technologii. Wszelkie animacje, przejścia, podświetlenia itp., wszystko to, co składa się na wizualne piękno, jest realizowane przy pomocy jakiegoś narzędzia, skryptu wspomagającego w wyświetlaniu zawartości strony. Użyteczność stron to ich umiejętne zaplanowanie, a co za tym idzie intuicyjna obsługa i łatwość w poruszaniu się i odnajdowaniu interesujących nas materiałów w strukturze strony. Dostępność wiąże się z pozyskaniem jak najszerszego grona odbiorców, niezależnie od użytego systemu operacyjnego czy sprzętu. To także to, co sprawia, aby strona poprawnie wyświetlała się na małym ekranie smartfona, większym ekranie notebooka, czy też na dużym ekranie smart telewizora. Odpowiednie techniki oraz użycie wzorców projektowych zagwarantują nam rozmieszczenie elementów w witrynach w optymalny sposób, wyróżniając najważniejsze elementy, ale też wyświetlając te mniej istotne składowe treści w różnych częściach strony. Okulografia zajmuje się tym, w jaki sposób i gdzie ludzkie oko skupia najczęściej uwagi. Przeglądając wyświetlane treści, może nam także podpowiadać, w jaki sposób zwrócić uwagę użytkownika na to, co na stronie jest godne naszym zdaniem polecenia lub na co chcielibyśmy, aby użytkownik zwrócił swoją uwagę. Widzimy więc, że z perspektywy laika przeglądającego witryny i zachwycającego się ich harmonią i płynnością działania, to co zobaczy z pozoru nieskomplikowane w przekazie, wymaga dużej wiedzy na temat projektowania, zasad, użycia odpowiednich narzędzi. „Blask” stron, który dostrzegamy, kryje

w sobie dużo więcej, pod jego płaszczem może być mnóstwo składowych technicznych jak też i dużo czynnika ludzkiego, który to wszystko rozplanował i zarządza przekazem wizualnym.

Blaski i cienie – podsumowanie

Witryna w sieci jak najbardziej może być *glamour*, ale wydaje się, że aby to osiągnąć wymagany jest bardzo dużo nakład pracy. Nadążanie za modą, rozumianą tutaj jako umiejętne użycie technologii internetowych, które są wykorzystywane do budowy witryn, na pewno jest czasochłonne i wymaga ciągłego doszkalania się ze strony osób tworzących i zarządzających witrynami. Każda strona internetowa niezależnie od tego czy wykonana w nowoczesny sposób, czy też nienadążająca za dynamicznie rozwijającymi się narzędziami sieciowymi, wymaga stałej opieki. Po pierwszym wrażeniu, jakim jest zachwyt nad stroną, użytkownik będzie oczekiwał znacznie więcej. Ciekawe treści podane w przystępnej formie zapewnią witrynie liczne grono odwiedzających. Funkcjonalności umożliwiające komunikację z użytkownikiem końcowym mogą znacząco wpłynąć na poprawę jakości prezentowanych na niej materiałów, gdyż zawsze będziemy mogli uwzględnić cenne uwagi osób zainteresowanych naszą witryną. Komunikacja niekoniecznie musi być realizowana poprzez witrynę; do tego celu świetnie sprawdzają się serwisy społecznościowe. Nie zapomnijmy jednak, że nie mogą one pozostać bez opieki. Zawsze musimy pilnować tego, co się dzieje czy to na stronie, czy w serwisie społecznościowym. Ważną kwestią jest też bezpieczeństwo naszej witryny. Nie wspominałem o tym wcześniej, jednak tak istotnego punktu nie można pominąć w podsumowaniu. Pamiętajmy, że superlatywy o naszej stronie łatwo mogą przerodzić się w negatywne opinie, jeśli strona będzie odstraszała zawirusowaną zawartością. W efekcie może to nawet prowadzić do zablokowania witryny przez wyszukiwarki internetowe, co odbije się znacząco na widoczności naszej strony w sieci. Posiadanie witryny szkolnej, dbanie o nią, regularne jej aktualizowanie, nadążanie za technologią i umiejętne wykorzystanie tejże technologii na potrzeby budowy witryny internetowej, może ułatwić nam osiągnięcie celu, jakim może

być zbudowanie nieprzeciętnej witryny, która zasłuży w oczach użytkowników na określenie, że jest *glamour*. Estetyka wykonania i dbałość o szczegóły w powiązaniu z technologią jako składowe słowa *glamour* w odniesieniu do witryn internetowych nie powinny nikogo dziwić. W powyższych opisach, w tle tych wszystkich technicznych i informatycznych zagadnień związanych z poprawnym działaniem i pięknym wyglądem, zawsze jest jednak człowiek (administrator, opiekun, redaktor, grafik). To właśnie te osoby tworzące oraz zarządzające stronami w sieci muszą być po części informatykami, grafikami, artystami. To głównie dzięki ich pracy możemy zachwycić się witryną internetową.